

**ROZHODNUTIE VYDANÉ V UPOMÍNACOM KONANÍ A PRÁVOMOC
ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA JEHO PRESKÚMANIE
V KONANÍ O SŤAŽNOSTI**

Kedže upomínacie konanie podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je alternatívnym spôsobom riešenia sporov vzniknutých pri uplatňovaní peňažných nárokov, využitie ktorého za ustanovených podmienok (odmietnutie návrhu) nevylučuje právo strany sporu (účastníka upomínacieho konania) na opätovné uplatnenie peňažného nároku podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, rozhodnutie o odmietnutí návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní nezakladá prekážku *res iudicata* a nevylučuje možnosť účastníka upomínacieho konania obrátiť sa so svojím peňažným nárokom na príslušný všeobecný súd.

Pokiaľ sa preto sťažovateľ v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky domáha preskúmania rozhodnutia o odmietnutí návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní, je jeho sťažnosť *ratione temporis* predčasne podaná, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie ako neprípustnej.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 276/2018 z 26. apríla 2018)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., Hodžova 11, Žilina, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. František Sedlačko, PhD. LL.M., ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 8 Up 202/2017 z 22. januára 2018, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., Hodžova 11, Žilina (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. František Sedlačko, PhD. LL.M., ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 Up 202/2017 z 22. januára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na vydanie platobného rozkazu z 11. augusta 2017 domáhala, aby okresný súd ako upomínací súd podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť v návrhu na rozhodnutie presne špecifikované sumy s príslušenstvom. Svoj nárok sťažovateľka vyvodzovala zo zmluvy o úvere č. 606 869 z 27. septembra 2013 (ďalej len „zmluva o úvere“), ktorú uzatvorila so žalovaným.

Okresný súd uznesením sp. zn. 8 Up 202/2017 z 27. novembra 2017 (ďalej len „uznesenie z 27. novembra 2017“) vydaným vyšším súdnym úradníkom návrh sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu odmietol. Proti uzneseniu okresného súdu z 27. novembra 2017 podala sťažovateľka sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením okresného súdu zamietnutá.

Sťažovateľka namietla, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k nesprávnej interpretácii hmotno-právnych noriem, ktorá je nezlučiteľná s ústavou, v dôsledku čoho sa domáha mimoriadneho ústavno-právneho prieskumu právnych záverov obsiahnutých v napadnutom uznesení. Podľa jej názoru totiž ústavno-právny prieskum podliehajú aj nemeritórne rozhodnutia, ak zasahujú do niektorého zo základných práv a slobôd.

Podľa názoru sťažovateľky jediným dôvodom odmietnutia návrhu na vydanie platobného rozkazu vyšším súdnym úradníkom, s ktorým sa stotožnil aj sudca okresného súdu, bola skutočnosť, že sťažovateľka požadovala popri istine aj „zaplatenie riadne dohodnutého úroku z nesplatenej istiny pohľadávky až do jej zaplatenia (vrátane obdobia po splatnosti)“.

Podľa názoru okresného súdu sťažovateľka nemá právo po splatnosti úveru požadovať od žalovaného ako dlžníka zmluvne dohodnuté úroky, ale len úroky z omeškania. Sťažovateľka v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 27. novembra 2017 namietala, že

- a) jej nárok sa žiadnym spôsobom neodchýľuje od zákona a
- b) neprimerane zvýhodňuje žalovaného.

Podľa sťažovateľky zo zmluvy o úvere vyplýva *expressis verbis*, že povinnosťou dlžníka je zaplatiť úroky z nesplateného úveru od jeho prvého čerpania až do dňa jeho skutočného zaplatenia (vrátenia), pričom sťažovateľkou uplatnený nárok sa nijakým spôsobom neodchýľuje od zákonnej úpravy obsiahnutej v § 502 a § 503 Obchodného zákonníka. Postup okresného súdu *«pri laxnom a nekritickom odkazovaní na „výňatok“ z ratio decidendi ZSP 43/2000, a to bez akéhokoľvek zohľadnenia skutkových a právnych okolností daného prípadu, považujeme za absurdný. Argumentácia prvoinštančného súdu sa nesprávne opiera o nesúvisiace rozhodnutie, ktoré nezohľadňuje ustálený doktrinálny výklad § 502 a § 503 ObZ, ani rozhodovaciu prax súdov SR a ČR.»*.

Sťažovateľka argumentuje aj poukazom na rozhodnutia všeobecných súdov Českej republiky a Slovenskej republiky, z ktorých vyplýva povinnosť dlžníka platiť úrok z poskytnutého úveru za skutočnú dobu užívania, t. j. do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Obdo 518/2003 z 25. septembra 2003, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11 Co 65/2016 zo 16. februára 2016).

Zároveň sťažovateľka vyzdvihuje odlišnosť inštitútov úroku ako zmluve dojednanej ceny úveru v zmysle § 502 Obchodného zákonníka a úroku z omeškania ako zákonom predpokladanej sankcie za omeškanie dlžníka s plnením peňažného záväzku podľa § 369 Obchodného zákonníka (resp. § 517 Občianskeho zákonníka v prípade, ak je dlžníkom spotrebiteľ).

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka tvrdí, že právny záver okresného súdu „nezohľadňuje skutočnosť, že protiprávny stav vyvolal žalovaný svojím nezodpovedným správaním, ktorého prirodzeným následkom je sankcia. Keďže k uhradeniu pohľadávky... nedošlo, sťažovateľ uplatnil voči žalovanému jediný sankčný mechanizmus v podobe tzv. straty výhody splátok, a to predčasným zosplatnením úveru. Povinnosť platiť úroky z omeškania je pritom predpokladaným zákonným sankčným mechanizmom. Pretrvávajúci stav, keď žalovaný naďalej užíva (nevracia) poskytnuté finančné prostriedky a sťažovateľ s nimi fakticky nedisponuje, nie je dôvodom na nepriznanie zmluvne dohodnutých úrokov.“.

K námietke zvýhodnenia žalovaného sťažovateľka uvádza, že v dôsledku absurdného záveru okresného súdu by bolo „postavenie dlžníka lepšie v prípade porušenia záväzku (nesplácanie úveru), než v prípade riadneho plnenia (!). Ak totiž dlžník riadne spláca svoj úver zo zmluvy o spotrebnom úvere, tento sa mu úročí dojednanou sadzbou, v danom prípade 12,92 % p. a. Pokiaľ však úver svojvoľne splácať prestane a banka v dôsledku toho zvyšok úveru legítimne zosplatní (strata výhody splátok), vznikne dlžníkovi bez ďalšieho iba povinnosť platiť úrok z omeškania, v danom prípade 5,05 % p. a.“.

Sťažovateľka ďalej zdôrazňuje, že odmietnutie návrhu na vydanie platobného rozkazu sa môže realizovať len v zákonom jasne a určite ustanovenom rozsahu a obsahu. Dôvodí ďalej, že okresný súd mal pri aplikácii § 6 ods. 1 písm. a) zákona o upomínacom konaní v spojení s § 3 ods. 6 zákona o upomínacom konaní vychádzať z racionálnej argumentácie. Namiesto toho však okresný súd „interpretoval a aplikoval citované ustanovenia nesprávnym spôsobom, ktorý možno považovať za svojvoľný a zároveň zasahujúci do princípu právnej istoty sťažovateľa ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu, napadnuté uznesenie okresného súdu zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľke zároveň prizná úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013), podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 1 ods. 1 zákona o upomínacom konaní tento zákon upravuje príslušnosť súdu, postup súdu a postup strán sporu v upomínacom konaní, v ktorom sa rozhodujú spory o peňažných nárokoch uplatnených spôsobom podľa tohto zákona.

V súlade s § 1 ods. 2 zákona o upomínacom konaní je upomínacie konanie alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa Civilného sporového poriadku.

Podľa § 6 ods. 3 zákona o upomínacom konaní odmietnutie návrhu nie je prekážkou na opätovné uplatnenie nároku podľa tohto zákona alebo na jeho uplatnenie podľa Civilného sporového poriadku.

Zo sťažnostnej argumentácie vyplýva, že sťažovateľka nesúhlasí s právnym názorom vyjadreným vyšším súdnym úradníkom, s ktorým sa stotožnil v napadnutom uznesení aj sudca okresného súdu, podľa ktorého po splatení úveru sťažovateľka nemá právo požadovať úroky z úveru, ktoré by jej patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom, keďže nastal stav, keď spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba.

Z už citovaných ustanovení zákona o upomínacom konaní vyplýva, že upomínacie konanie alternatívnym spôsobom riešenia sporov vzniknutých pri uplatňovaní peňažných nárokov, využitie ktorého však za ustanovených podmienok (odmietnutie návrhu) nevylučuje právo strany sporu (účastníka upomínacieho konania) na opätovné uplatnenie peňažného nároku podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku. Rozhodnutie o odmietnutí návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní teda nezakladá prekážku *res iudicata* a nevylučuje možnosť účastníka upomínacieho konania obrátiť sa so svojím peňažným nárokom na príslušný všeobecný súd.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka má na ochranu svojich práv k dispozícii účinný právny prostriedok, o ktorom je oprávnený rozhodnúť všeobecný súd. Za týchto okolností možno považovať sťažnosť sťažovateľky za predčasne podanú, čo zakladá

dôvod na jej odmietnutie ako neprípustnej. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.